

Natur och Miljös årsberättelse 2013

Innehållsförteckning

1	Miljöpolitik	2
1.1	Jordbruk	2
1.1.1	Reformen av jordbruksstöden	2
1.1.2	Vägar mot ett nordiskt matsystem som bidrar till minskade utsläpp av växthusgaser och luftföroreningar.....	2
1.1.3	Handbok om översiktlig inventering av naturvärden i jordbrukslandskapet	2
1.1.4	Biodiversitetsvandring.....	3
1.2	Skogsbruk.....	3
1.2.1	Turné om samfundens skogsbruk	3
1.2.2	Skogslagsreformen och råd i god skogsvård.....	3
1.2.3	Skogscertifiering	3
1.3	Fiske	4
1.4	Övrigt.....	4
1.4.1	Vindkraft	4
1.4.2	Race for the Baltic	4
1.4.3	Känn landskapet.....	4
1.4.4	Miljöakademin 2013/ Miljöarenan rf	5
1.4.5	Utlåtanden.....	5
1.4.6	Internationellt samarbete	5
2	Miljöfostran	6
2.1	Samarbete med daghem och skolor.....	6
2.1.1	Naturskolan Uttern	6
2.1.2	Kvarkens naturskola	8
2.1.3	Ålands Naturskola.....	9
2.1.4	Grön Flagg.....	10
2.2	Undervisningsmaterial	11
2.2.1	Följ med våren 2013.....	11
2.2.2	Mot nya globala mål.....	12
2.3	Fortbildning	12
2.4	Fritidsverksamhet.....	13
2.4.1	Naturen i rutan	13
2.4.2	Lägerverksamhet.....	13
2.4.3	Miljöaktionsdagarna 2013.....	14
2.4.4	Miljöaktionsdagarna 2014.....	14
3	Kommunikation.....	14
3.1	Finlands Natur	14
3.1.1	Innehåll och form	14
3.1.2	Personresurser, marknadsföring	15
3.1.3	Annonsförsäljning	16
3.1.4	Upplaga och prenumerationsförsäljning	16
3.2	www.naturochmiljo.fi.....	16
3.3	Sociala medier	16
3.4	Media	16
3.4.1	Pressmeddelanden.....	17
4	Marknadsföring och medlemsvärvning	17
5	Organisationen	17
5.1	Medlemskåren	17
5.1.1	Medlemstalets utveckling.....	17
5.1.2	Medlemsundersökning.....	17
5.1.3	Medlemsavgifter.....	18
5.2	Förbundsmötet på Åland	18
5.3	Styrelsen	18
5.4	Personal.....	19
5.4.1	Kansliutrymmen och utrustning	20
5.5	Organisationsutveckling	20
5.5.1	Instruktion	20
5.5.2	Pro gradu om Natur och Miljös roll och ledarskap.....	20
5.5.3	Strategiprocess	20
6	Skärgårdsfonden.....	20
7	Ekonomi	21
7.1	Översikt.....	21
7.2	Bidrag och understöd.....	21
8	Medlemsorganisationer	22
8.1.1	Understödjande medlemsorganisationer	22
8.1.2	Medlemskommuner	22
9	Personmedlemsantal	23

1 Miljöpolitik

1.1 Jordbruk

1.1.1 Reformen av jordbruksstöden

Förhandlingarna om förnyelsen av EU:s jordbruksstöd (2014–2020) gick heta år 2013. Under hela året deltog Anne Antman i möten där arbetsgrupper beredde förslaget till ett nytt miljöersättningssystem för jordbruket i Finland. Antman var ordinarie medlem i två arbetsgrupper och deltog därtill som ersättare i huvudberedningsgruppen samt flera andra arbetsgrupper. Samarbetet med andra miljöorganisationer samt BSAG:s Järki-projekt var intensivt.

Under höstens lopp träffade Bernt Nordman och Anne Antman ministerspecialmedarbetare och andra politiska aktörer gällande jordbruksstödsreformen. Miljöorganisationerna hade inte någon representant i arbetsgruppen som beredde den nationella tillämpningen av EU:s direktstöd och framförde därför en gemensam önskan om att bli hörd i gruppen. Antman representerade Natur och Miljö på det hörande som ordnades.

Som ett inlägg i debatten om jordbruksstöden skickade vi publikationen *Bonden som miljövärdare* till riksdagsmän, aktiva inom jordbrukets rådgivar- och producentorganisationer, samt till tjänstemän och forskare som deltagit i beredningen av miljöersättningarna.

1.1.2 Vägar mot ett nordiskt matsystem som bidrar till minskade utsläpp av växthusgaser och luftföroreningar

Natur och Miljö medverkade som finländsk samarbetspart i ett nordiskt projekt med målet att ta fram information om metoder genom vilka det går att minska på utsläppen av växthusgaser och luftföroreningar från jordbruket i de nordiska länderna. Projektledare är organisationen AirClim i Sverige.

Anne Antman var projektansvarig för Finlands del och deltog i projektets styrgrupp. Hösten 2013 sammanställde Antman information om utsläppen av växthusgaser och luftföroreningar från finländskt jordbruk.

Projektet ordnade en workshop som hölls i Danmark i november. I workshopen deltog förutom Anne Antman ett tjugotal personer från de nordiska länderna. Representerade var medborgarorganisationer, rådgivarorganisationer, förvaltningen, samt småjordbrukare. På workshopen diskuterade man faktorerna som lett till dagens situation, samt möjliga lösningar på problemen. Projektet fortsätter år 2014.

1.1.3 Handbok om översiktlig inventering av naturvärden i jordbrukslandskapet

På våren inleddes ett projekt vars syfte är att producera en handbok om inventering av naturvärden i jordbrukslandskapet i kustregionen (Svenskfinland). Handboken riktar sig primärt till naturintresserade jordbrukare och personer med ett starkt fältbiologiskt intresse. Målet är att sprida kunskap om hur man identifierar jordbrukslandskapets mångfaldsobjekt i fält. I handboken skall också ingå tips om vad jordbruksföretagare kan göra för att bevara och förstärka den biologiska mångfalden inom sina markområden.

Handboken blir en syskonpublikation till skogsinventeringshandboken *Stig in i skogen*, som Natur och Miljö gav ut år 2008. På hösten knöt Natur och Miljö kontakt till projektet Teho+ i Egentliga Finland, som drev ett liknande projekt. I oktober undertecknades ett

samarbetsavtal med Teho+ enligt vilket Natur och Miljös publikation blir en svenskspråkig version av den finska handbok som Teho+ ger ut med finansiering från miljöministeriet.

Anne Antman fungerade som projektledare. Ett första utkast till manus blev klart till julen, men projektet fortsätter ännu våren 2014.

1.1.4 Biodiversitetsvandring

Under våren diskuterade Natur och Miljö med representanter för BSAG:s Järki-projekt om eventuellt samarbete kring s.k. biodiversitetsvandringar för jordbrukare. Anne Antman medverkade i biodiversitetsvandring som genomfördes i testsyfte i juni på Västankvarn gård.

1.2 Skogsbruk

1.2.1 Turné om samfundens skogsbruk

Våren 2013 gjorde Natur och Miljö en skogsturné till olika orter i Svenskfinland och träffade representanter för 7 församlingar, 5 kommuner och 6 lokala naturföreningar. I samband med turnén lanserade vi handboken Nyttan och nöjen av skogen, kommuner och församlingar som skogsägare. Under mötena diskuterade vi hur kommuner och församlingar kan beakta naturvärden i sitt skogsbruk. Vi pratade bland annat om möjligheterna till METSO-skydd av skog, kontinuitetsskogsbruk och om hur invånare och församlingsmedlemmar kan påverka planeringen av skogsvården.

På de olika orterna ordnades under dagtid ett möte med kommunens tjänstemän och ett möte med församlingens tjänstemän. I flera av mötena deltog förtroendevalda. På nästan varje ort ordnades kvällstid ett möte med lokalföreningen. Anne Antman var projektledare. Förutom henne deltog Bernt Nordman i en stor del av mötena. På en ort deltog Magnus Östman.

En sammanfattning av turnén ingick som en artikel i Finlands Natur 4/2013. I december 2013 skickades handboken Nyttan och nöjen av skogen till alla kommuner och församlingar i Svenskfinland.

1.2.2 Skogslagsreformen och råd i god skogsvård

Skogslagsreformen omfattade både skogslagen och lagen om skogsskador. Regeringspropositionen gavs på våren och behandlades i riksdagen på hösten. Natur och Miljö och de andra nationella miljöorganisationerna var missnöjda med centrala delar av förslaget, men riksdagen gjorde slutligen endast små ändringar.

Parallellt med reformen av lagarna omarbetade Tapio de nationella råden i god skogsvård. Bernt Nordman medverkade i en workshop den 18.9 där man diskuterade ett utkast till skogsvårdsrekommendationer.

På sommaren hjälpte Natur och Miljö till att lyfta upp frågan om myndigheternas skogsbruksrådgivning på tapeten. En medlem i Natur och Miljö hade fått ett brev av skogscentralen med en uppmaning att avverka skogen. Natur och Miljös verksamhetsledare Bernt Nordman kommenterade myndigheternas förfaringssätt i ett TV-inslag, där också medlemmen fick berätta om sina upplevelser.

1.2.3 Skogscertifiering

Natur och Miljö fortsatte arbeta för FSC-certifieringen i Finland. Natur och Miljö var medlem i den nationella FSC-föreningens miljökampanj. Lauri Kajander arbetade som koordinator

för miljökammararens policyarbete och Natur och Miljö stod för en liten del av hans lön. Bernt Nordman representerade Natur och Miljö på FSC-föreningens årsmöte den 21.3 och han valdes till ersättare för verksamhetsgranskaren.

Den Norske Veritas, som är ackrediterad granskare för både PEFC och FSC besökte Natur och Miljö den 22.10 för att höra om våra synpunkter på de båda certifieringssystemen.

1.3 Fiske

Natur och Miljö deltog i debatten om den nationella fiskepolitiken, som fokuserade rätt mycket på laxfiskarna. Natur och Miljö kontaktade också EU-parlamentsledamöter inför behandlingen av EU:s nya fiskepolitik. Vi medverkade också i gemensamma ställningstaganden inför Rådets beslut gällande de årliga fiskekvoterna för Östersjön.

1.4 Övrigt

1.4.1 Vindkraft

Natur och Miljö följde med utvecklingen för vindkraftsetableringar i kustregionen, främst i Österbotten. På våren gav Natur och Miljö ett utlåtande om etapplandskapsplanen för vindkraft i Österbotten.

1.4.2 Race for the Baltic

Genom östersjönätverket CCB blev Natur och Miljö engagerad i den internationella kampanjen Race for the Baltic som genomfördes av Zennström Foundation i samarbete med en stor mängd olika samarbetspartners. Den internationella kampanjen gick ut på att en grupp av ett tiotal cyklister cyklade runt hela Östersjön för att ge synlighet åt en namninsamling för en appell till HELCOM:s ministermöte i Köpenhamn.

Natur och Miljö ansvarade för de praktiska arrangemangen på Hangöregattan, som var ett av etappmålen med publikaktiviteter i Finland. Johanna Nyman fungerade som projektkoordinator och evenemanget arrangerades i samarbete med Hangö miljöförening, Nylands miljövårdsdistrikt och Dodo. Under tre dagar samlades nästan 2000 namnteckningar på appellen.

Natur och Miljö sammanställde också i samarbete med CCB material om Finland till det paket som överräcktes av kampanjorganisationen till ministermötet.

1.4.3 Känn landskapet

Miljöbildningsprojektet som Natur och Miljö genomförde i samarbete med Maaseudun sivistysliitto avslutades med att utställningen Skogsåret förevisades på Galleri Elverket i Ekenäs 28.11.2013–26.1.2014. Riikka Wallin fortsatte som projektanställd producent för projektet. Projektets gemensamma webbportal www.ymparistosivistys.fi användes som marknadsföringskanal för alla projektaktiviteter.

Utställningen öppnades av ordförande Camilla Strandberg-Panelius på vernissaget som väckte stort lokalt intresse. Den 3.12 ordnade Natur och Miljö en paneldiskussion med rubriken Skogen i livet, som handlade om människans förhållande till skogen. I panelen medverkade Annika Selander från Finlands skogscentral, Håkan Eklund från Natur och Miljö och Patrik Berghäll från Folkhälsans Förbund. Bernt Nordman ledde diskussionen. I publiken fanns 15 personer i paneldiskussionen. Heikki Willamo höll ett bildföredrag och berättade om sitt år i skogen i Elverket i Ekenäs 10.12.2013. I bildföredraget deltog 20 personer.

1.4.4 Miljöakademin 2013/ Miljöarenan rf

Natur och Miljö fortsatte sitt medlemskap i föreningen Miljöarenan, vars huvudsakliga verksamhet är att arrangera högsklassiga seminarier för beslutsfattare och opinionsbildare. Bernt Nordman fungerade som styrelsemedlem och Anne Antman som ordinarie styrelsemedlem i föreningen.

Miljöakademin 2013 arrangerades 2–3.9 och handlade om skogsbrukets och torvtäktens inverkan på myrmarksnaturen. Bland deltagarna fanns ett tiotal riksdagsledamöter, ledande tjänstemän och forskare. På grund av årets tema var det svenskspråkiga inslaget i programmet blygsamt.

1.4.5 Utlåtanden

- 04.11.2013 Utlåtande om förslag till ministeriets förordning om vargjakt på basen av undantagslov under åren 2013–2016
- 31.10.2013 Kommentarer till SAC-arbetsgruppens slutrapport (30.9.2013)
- 17.09.2013 Utlåtande om kommissionens förslag till fiskemöjligheter i Östersjön år 2014
- 16.09.2013 Utlåtande om utkast till användnings- och skötselplan för Sibbo storskogs nationalpark.
- 16.09.2013 Kommentarer till villkoren för förgröningen av jordbrukets direktstöd 2014–2020
- 06.09.2013 Utlåtande om utkast till ändring av avfallslagen samt utkast till statsrådets förordning om förpackningar och förpackningsavfall
- 04.09.2013 Utlåtande om utkastet till Statsrådets förordning om begränsning av vissa utsläpp från jordbruk och trädgårdsodling
- 17.07.2013 Utlåtande om utkastet till förordning om största tillåtna bytesmängd gällande jakt på vissa rovdjur
- 24.06.2013 Utlåtande om utkastet till program för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014–2020
- 27.05.2013 Kommentarer till SAC-arbetsgruppens förslag till ändringar av naturvårdslagen (utkast 10.5.2013)
- 23.04.2013 Utlåtande om förslaget till etapplandskapsplan 2 (Förnybara energiformer och deras placering i Österbotten)
- 25.03.2013 Utlåtande om utkast till lag om ändring av skogslagen
- 08.03.2012 Kommentarer till genomförandet av den nationella strategin för utbildning och fostran för hållbar utveckling

1.4.6 Internationellt samarbete

Natur och Miljös roll i östersjönätverket Coalition Clean Baltic var mindre än under de senaste åren. Natur och Miljös tidigare miljövårdschef Lena Avellan fungerade som styrelsemedlem fram till hösten då hon fick anställning på HELCOM och därför valde att avgå.

De nordiska naturskyddsförbundens traditionella årsmöte sammanföll i år med styrelsemötet och ett strategiseminarium, vilket betydde att ingen från Natur och Miljö kunde åka till mötet på Island.

Natur och Miljö var fortsättningsvis medlem i European Environmental Bureau. På EEB:s årsmöte 19–20.10 representerade Jouni Nissinen Natur och Miljö.

2 Miljöfostran

2.1 Samarbete med daghem och skolor

2.1.1 Naturskolan Uttern

År 2013 var ett händelserikt verksamhetsår på Naturskolan Uttern. Pia Bäckman fortsatte som vikarierande naturskollärare och fastanställdes från och med november efter att Thea Salonen hade sagt upp sin tjänst tidigare på hösten. Emilia Nordling fortsatte som projektledare för projektet Konzeptutveckling på Naturskolan Uttern som startade i november 2011 och avslutades vid årets slut 2013. Projektet hade som målsättning att utveckla ett lägerskolkoncept och hitta nya undervisningsområden samtidigt som projektet förväntades ge naturskolan bättre synlighet i regionen.

Naturskolan Uttern erbjöd såsom under tidigare år naturskolprogram i form av 1) enskilda naturskoldagar och 2) naturskolklasskoncept (kallades tidigare fadderklass), vilket innebär fyra naturskoldagar under läsåret per deltagande grupp.

Under året ordnades 72 naturskoldagar under loppet av 63 kalenderdagar för sammanlagt 79 grupper från skolor, förskolor och daghem ifrån västra Nyland och huvudstadsregionen. Av dessa var 10 pilotgrupper som fick testa våra nya uteklassrum inom ramarna för utvecklingsprojektet. I siffrorna ovan ingår vårterminens tre fadderklassgrupper i åk 3–4 med 58 elever och 5 vuxna, samt höstens nio grupper med 174 elever och 15 vuxna som deltog som naturkolklass. Sammanlagt deltog 1409 kunder (1252 barn och 157 vuxna) i en eller flera naturskoldagar under året.

Under vårvintern hölls vinterprogrammet för de tre fadderklasserna samtidigt som nya vårprogram planerades och marknadsfördes. För att stöda kampanjen Följ med våren erbjöd vi ett nytt vårprogram för åk 3–6 som bar samma namn. För 5–8 åringar erbjöd vi programmet Karin Korsspindel och för förskolor och daghem det nya programmet Boris Bofink och fåglarnas vår. Våren var som vanligt en populär tidpunkt för naturskolbesök. Rusningstiden i april–maj krävde lite extra personal så Jon Rikberg (2 dagar) och Maria Aroluoma (4 dagar) fungerade som extra naturskollärare.

Under sommaren planerades och förbereddes höstens nya naturskolprogram och de kommande pilotlägerskolorna. På grund av höstens lägerskolor som både Pia och Emilia medverkade i började naturskoldagarna ordentligt först i mitten av september. På hösten erbjöd vi programmet Karin Korsspindel samt det nya programmet Mockasinstigen för förskolgrupper och åk 1–2. För åk 3–4 erbjöd vi naturskolklasskonceptet och för åk 3–6 programmet Upplev höstnaturen. Dessutom erbjöd vi två nya program för åk 4–6; Vildmarksteknik och Hitta matematiken i naturen, men av dessa väckte endast matematikprogrammet intresse hos kunderna. Från och med september hade Pia grupper regelbundet varje vecka ända till mitten av november. Pia deltog i miljöfostransdagarna som ordnades i oktober i Haltia, Finlands naturcentrum.

Under november och december arbetade Emilia med dokumentering och rapportering i vilket ingick att skriva projektets slutrapport. Pia var ledig största delen av december men hann även jobba en del med marknadsföring inför vårvintern.

Inom ramarna för utvecklingsprojektet fick tio skolklasser delta som pilotgrupp då sju olika uteklassrum testades. Det var fråga om friluftsområdet Karnaistenkorpi i Lojo, naturstigen vid Tvärminne zoologiska station, Kärleksstigen i Snappertuna, Ramsholmen i Ekenäs, Västerby friluftsområde i Ekenäs, naturstigen vid Österby skola och ett skogsområde i närheten av Pickala gård.

Ett samarbetsavtal uppgjordes med Raseborg stad angående användningen av Västerby friluftsområde, Ramsholmen och naturstigen vid Österby skola. Diskussioner om samarbetsavtal har också förts med Lojo stad angående Karnaistenkorpi, med Museiverket och Forststyrelsen angående Kärleksstigen och med Tvärminne zoologiska station. Karnaistenkorpi har under år 2013 redan besökts av en ordinarie naturskolgrupp, och det nya uteklassrummet i Störsvik, som naturskolan inom projektets ramar ingick avtal om redan 2012, har fortsättningsvis varit populärt och år 2013 haft besök av 11 naturskolgrupper.

Närmiljöerna vid 58 skolor och daghem i västra Nyland karterades under året. Vi kunde konstatera att allra största delen av skolorna och daghemmen i regionen har en närmiljö som lämpar sig för naturskolverksamhet. Redan under verksamhetsåret 2013 ordnades 36 av de ordinarie naturskoldagarna i närmiljöer i västra Nyland och huvudstadsregionen.

Vid Österby skola var Naturskolan Utterns personal delaktiga i att iståndsätta naturstigen i närheten av skolan i samarbete med Raseborg stad, Österby Hem och skola, YH Novia samt Raseborgs Natur och Miljö.

Inom ramarna för utvecklingsprojektet arrangerade naturskolan också tre pilotlägerskolor under år 2013. Oitbacka skolas åk 5-6 hade lägerskola på Rövass på Barösund i maj och i augusti och september hade sjätteklassister från Winellska skolan och Kyrkfjärdens skola lägerskola på Rosvik i Dragsvik. Sammanlagt deltog 67 elever, 4 lärare och 3 föräldrar i lägerskolorna.

Programet under pilotlägerskolorna bestod delvis av program som hade testats redan under pilotlägerskolorna året innan och nu finlipats. Dessutom provades några nya lägerskoloprogram med skogs-, energi- och skärgårdstema. Detta resulterade i att naturskolan vid årets slut hade ett utbud av lägerskoloprogram bestående av sex hellånga dagsprogram och två program för en inlednings- och en avslutningsdag. Både Emilia och Pia höll program på lägerskolorna och dessutom involverades några samarbetspartners i programmet: Rejböle gård, Resurscenter för matematik, naturvetenskap och teknik i skolan, Ekenäs naturum, Paddlingsfabriken och Skogscentralen.

En del nytt undervisningsmaterial införskaffades och tillverkades för de här programmen, bl.a. elddon och spänknivar som också kommer i bruk under naturskoldagarna med vildmarksprogram. Vid slutet av året införskaffades gps-apparater att använda för geocaching både på lägerskolor och naturskoldagar

Pilotlägerskolorna var mycket uppskattade av både lärare och elever. Samarbetet fungerade fint med både lägergårdarna och övriga samarbetspartners.

Naturskolan gjorde upp samarbetsavtal med båda lägergårdarna, Rövass och Rosvik, efter lägerskolorna. Tanken är att lägergårdarna står för inkvartering och mat i samband med lägerskolorna medan naturskolan ordnar med programmet.

För att det nya lägerskolkonceptet som projektet har byggt upp ska fortgå under följande verksamhetsår har en marknadsföringsplan samt ett offert- och budgeteringsverktyg gjorts för lägerskolornas del. Vid slutet av år 2013 hade fem grupper bokat en lägerskola för år 2014.

I mars deltog Pia i en kurs om säkerhet på naturskolor, som hette "Var beredd" och hölls i Sigtuna, Sverige. I april deltog Pia i Naturskoleföreningens årsmöte på Koster. Dessutom deltog hon i en workshop om forntida tekniker på Sigtuna naturskola i samband med ett besök som några finska natur- och miljökollärare gjorde till Sverige för att tillsammans delta i "Nordic-Baltic seminar on heritage interpretation" i Uppsala i juni. Emilia träffade andra finska naturskollärare och lägerskolarrangörer för att samla idéer till lägerskolprogram. Hon deltog bl.a. i Lyke-nätverkets vårträff i Tammerfors, Syklis utbildning Ulos oppimaan om äventyrspedagogik och konferensen Mitt i naturen.

Ett centralt mål med utvecklingsprojektet var att göra naturskolans verksamhet bättre känd inom västra Nyland. Besöken till skolor och daghem i samband med karteringar av närmiljöer gav bra möjligheter till personlig kontakt och nätverkande. Under höstterminen deltog naturskolans personal i rektorsmöten i Kyrkslätt och Raseborg för att ytterligare förbättra kontakten till skolorna och bättre lära känna skolornas behov och önskemål.

Aktuell information om naturskolan och utvecklingsprojektet har under året funnits tillgänglig på Natur och Miljös webbplats och vi har också varit synliga på Facebook. För att göra naturskolan och de nya koncept som utvecklingsprojektet bidragit med bättre kända i västra Nyland har naturskolan under år 2013 presenterat sig på Brobyggarnas r.f:s bromarknad i Pickala och YH Novias högskoledag. Vi gjorde reklam för lägerskolorna på konferensen Mitt i naturen.

År 2013 trycktes två broschyrer inom ramarna för utvecklingsprojektet: en allmän marknadsföringsbroschyr för Naturskolan Uttern och de nya verksamhetskoncepten samt en marknadsföringsbroschyr för lägerskolor. Den allmänna marknadsföringsbroschyren delades ut i västra Nyland och huvudstadsregionen. Lägerskolbroschyren skickades ut till alla finlandssvenska skolor med klasserna fem till sex och deras Hem och skola -föreningar samt naturskolans samarbetspartners.

Naturskolprogrammen marknadsfördes också via e-post och telefon till skolor och daghem i västra Nyland och huvudstadsregionen.

Kommun	VT	HT	Tot.
Borgå	2	0	2
Esbo	8	0	8
Helsingfors	4	11	15
Ingå	4	6	10
Kyrkslätt	4	8	12
Lojo	1	2	3
Raseborg	10	8	18
Sibbo	1	0	1
Sjundeå	9	0	9
Vanda	1	0	1
Tot.	44	35	79

2.1.2 Kvarkens naturskola

Kvarkens naturskola hade ett bra verksamhetsår med mycket aktivitet. Under årets första halva från januari till juli arbetade Aleksis Hahn ännu som vikarierande naturskollärare.

Från och med augusti var ordinarie naturskollärare Renja Hakala tillbaka på jobb efter sin tjänsteledighet. Aleksis fortsatte att arbeta på deltid från och med augusti.

Sammanlagt hölls 88 naturskoldagar för 95 olika grupper från daghem, förskola, skola, Åbo Akademi (lärarutbildningen) och Närpes vuxeninstitut. Antalet deltagare under verksamhetsåret var 979 barn och 201 pedagoger och övriga vuxna.

I februari och mars drog vi vinterprogram för de 15 fadderklassernas och genomförde fortbildningskurser. I april, efter förbundsmötet på Åland, började en intensiv vårsäsong och endagsgrupper byttes ut mot fadderklassgrupper om vartannat fram till den sista maj.

Som många gånger tidigare blev höstterminen omedelbart fullbokad vid skolstarten. Hela 19 klasser ansökte om att få bli fadderklass och tyvärr hade naturskollärarna inte möjlighet att ta emot alla.

Aleksis tog hand om 5 fadderklasser och därtill 2 endagsbesök under hösten. Renjas andel blev 10 fadderklasser från lågstadiet och 2 fadderklassförskolor, och resten av hösten fylldes med ytterligare 10 enskilda besök från både skolor och daghem.

Under hösten gjordes en ny marknadsföringsbroschyr för Kvarkens naturskola. I slutet av året återknöt Renja kontakten till Umeå naturskola.

VT 2013

Kommun	Gruppantal
Vasa	25
Kristinestad	5
Korsholm	4
Malax	3
Närpes	2
Korsnäs	1
Vörå	0
Kaskö	0
Summa	40

HT 2013

Kommun	Gruppantal
Vasa	21
Korsholm	8
Kristinestad	5
Närpes	4
Vörå	3
Malax	2
Kaskö	2
Korsnäs	0
Summa	45

2.1.3 Ålands Naturskola

År 2013 var det första hela verksamhetsåret för Ålands naturskola. Under perioden januari-juni arbetade naturskollärare Linda Valve på deltid (ca 60 %), under juli-oktober på heltid och från november igen på deltid (ca 80 %).

Januari-mars var en period av intensivt nätverkande med bland annat besök till många lärarkollegier för att presentera naturskolkonceptet. Några skolor som tidigt visat intresse för naturskolans verksamhet utsågs till pilotskolor och några klasser valdes ut inför våren.

Ålands naturskola deltog också under våren i planeringen och firandet av Östersjöns dag den 8.3 tillsammans med Husö biologiska station, Östersjöfonden och Agenda 21-kontoret. Firandet bestod av en lunch och en kvällsföreläsning med paneldiskussion.

Den 12.4 invigdes Ålands naturskola officiellt. Invigningen hölls på Ramsholmen och hela NoMs personal samt delar av styrelsen deltog i genomförandet av evenemanget där vi presenterade naturskolornas verksamhet och bjöd på soppa och kaffe. Invigningstalare var utbildningsminister Johan Ehn och bland de inbjudna gästerna fanns finansiärer, lärare,

politiker, media och andra samarbetspartners. Vi fick god publicitet i alla åländska medier och naturskolan fick en minnesvärd start.

Den 24–26.4 deltog Linda Valve i Svenska naturskolföreningens årsmöte och fortbildning på Koster.

Maj månad var mycket intensiv med pilotgrupper. 9 Klasser från 3 olika skolor deltog, 4 platser testades och 4 olika program. Mycket glädjande var att samma skolor genast efteråt tog kontakt och bokade in sina andra klasser till september–oktober. Alla utsedda platser fungerade mycket bra för naturskolverksamhet, dock fick vi göra på oss på Espholm där nyfikna får släppts ut på den tänkta undervisningsplatsen, vilket både störde, men också förgyllde naturskoldagen.

Pilotgrupperna var en viktig del i utvecklingen av naturskolans program och rutiner. Lärarna utvärderade naturskoldagarna och responsen var både positiv och konstruktiv. Pilotgrupperna fick också testa olika former av elevutvärdering.

På sommaren köpte Natur och Miljö en begagnad eldriven paketbil av märket Elcat. Vi gjorde också ett avtal med elbilskonsulten Jukka Järvinen alias AkkuJukka om att han skulle uppdatera batterisystemet till nya litiumbatterier med avancerad BMS. Ursprungligen skulle bilen levereras före slutet av året, men projektet drog lite ut på tiden.

I augusti skickades höstens programutbud till skolorna och i september började bokningarna rulla in. Under höstterminen genomfördes 22 utedagar med skolklasser, 6 olika program och sammalagt 24 grupper. Sammanlagt deltog 409 elever och 42 vuxna i naturskoldagarna.

Utöver det vanliga programmet genomfördes också två naturskoldagar med skräddarsytt program för skolornas elev- och miljöråd i samband med det fortbildnings- och inspirationstillfälle som Agenda 21-kontoret arrangerade den 19.11. 34 elever i åk 1–9 och 13 vuxna deltog.

28–29.11 arrangerade Östersjöfonden en Östersjökonferens på Åland "Get to know your neighbour". Linda deltog och höll en presentation om hur vi på naturskolan arbetar konkret med Östersjöfrågor och miljö känsla.

Under året har naturskolläraren deltagit i planeringsmöten kring anläggandet av en ny demonstrationsvåtmark i Bergs by, Sund, främst kring frågorna om hur man kan göra platsen tillgänglig för grupper och enskilda besökare.

Under hösten färdigställdes och trycktes en marknadsföringsbroschyr för Ålands naturskola. Inför detta arrangerades fotografering vid två tillfällen, ett i juni och ett i november. Emma Björkvall och Sofie Norrlund fotograferade och förutom fina bilder fick vi också god kontakt med alla de nyfikna föräldrar som med glädje lånade ut sina barn.

2.1.4 Grön Flagg

År 2013 var ett väldigt aktivt år för Grön Flagg (GF). Miljöfostrare Maria Aroluoma ansvarade för Grön Flagg under vårterminen, men hon blev tjänstledig i mitten av juni. Theresa Knopp som koordinator för programmet från mitten av augusti.

På hösten lanserades ett nytt tema för Grön Flagg –projekt, "Ett sunt liv", som togs ivrigt emot av deltagarna.

Året började med att två nya skolor, Mårtendals skola i Vanda och Korsholms vuxeninstitut, anmälde sig till programmet. I maj fick sammanlagt 20 svenskspråkiga enheter rätt att hissa Grön Flagg. I augusti anslöt sig fyra nya enheter till programmet. Dessa var Vindängens skola och Mattlidens skola i Esbo, Degerö småbarnsskola i Helsingfors (upprätthålls av Stiftelsen Sedmigradsky) och daghemmet Bantis i Pargas (upprätthålls av Föreningen Folkhälsan i Pargas rf). Bemböle skola i Esbo slutade. I december fick en ny svenskspråkig enhet rätt att hissa Grön Flagg.

Vid slutet av året 2013 hade GF-programmet 39 svenskspråkiga deltagare: 30 grundskolor och gymnasier, åtta daghem och ett vuxeninstitut. Av dessa var 14 på Hållbar nivå (8 nya år 2013) och 29 hade rätt att hissa Grön Flagg.

Grön Flagg träffar och utbildningar:

28.8 och 5.9 infotillfälle i Mattlidens skola, Esbo

26.9 tvåspråkig träff för huvudstadsregionens GF-skolor på Högholmen, huvudorganisatör var Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskus Ry.

23.10 infotillfälle för Sedmigradsky stiftelsens daghems (4) personal, H:fors.

6.11 infotillfälle i Vånö skola.

7.11 infotillfälle i Daghem lyckoslanten, Vanda.

19.11 infotillfälle på Åland; fem skolor och två daghem, organisatör: Agenda 21

Grön Flagg fyllde 15 år i Finland den 20.9. Jubileet firades med en sångtävling och olika lokala evenemang.

Theresa representerade Finland på den årliga träffen för det Internationella Eco-School-nätverket som samlades i Makedonien den 17–20.10.

Koordinatorn har deltagit i Grön flagg –kommittéens, Hanska-arbetsgruppens och GF främjarnas möten, som ordnats av SYKSE

2.2 Undervisningsmaterial

Högklassigt undervisningsmaterial är en viktig förutsättning för bra miljöfostran i skolor och daghem. Natur och Miljö har producerat egna undervisningsmaterial, men har också samarbetat med andra aktörer i gemensamma projekt. Under år 2013 har Natur och Miljö producerat två nya läromedel: Följ med våren (websida och plansch) samt Mot nya globala mål – FN:s millenniemål 7.

2.2.1 Följ med våren 2013

Kampanjen Följ med våren arrangerades år 2013 som ett samarbetsprojekt med Luonto-Liitto, Naturhistoriska centralmuseet, Finlands naturskyddsförbund och YLE/Vetamix. Luonto Liitto hade huvudansvaret för den finskspråkiga kampanjen och Natur och Miljö för den svenskspråkiga kampanjen. Sonja Jaari skötte om den svenskspråkiga verksamheten för Natur och Miljös del, men även Henrika Mercadante Magnus Östman drog sina strån till stacken,

Inför kampanjen producerade Natur och Miljö en plansch som marknadsför fenologiaktiviteter och presenterar de 40 traditionella arterna som följs upp i kampanjen. Planschen trycktes upp i 3000 exemplar och kan användas under flera år. I samband med

kampanjen uppdaterades webbsidan för Följ med våren kampanjen av Joel Grandell. Webbsidan innehåller nu individuella presentationer av alla standardarter samt de årsvisa temaarterna (nio st år 2013). Informationen infördes därtill på Vetamix webportal. Nytt för år 2013 var att all rapportering skedde på nätet och ingen pappersblankett trycktes upp.

År 2013 uppdaterade Naturhistoriska centralmuseet sin webbportal för kampanjen. På portalen finns nu resultaten från de tidigare årens kampanjer och en ny kartvisualiseringstjänst byggdes in. Man kan nu t.ex. visualisera resultaten på en karta och följa med hur våren framskrider över tid. Därtill kan man jämföra hur våren framskridit under olika år. Natur och Miljö deltog i utformningen av sidan samt översatte texter och rapporteringsblanketten från finska till svenska.

Följ med våren planscherna sändes ut till alla svenskspråkiga låg- och högstadieskolor (tre exemplar/skola, totalt 290 skolor), till naturrum på svenskspråkiga orter (20/ort) och till tvåspråkiga naturskolor i Finland. Skolorna uppmanades att beställa flera exemplar av planschen och tio skolor nappade på erbjudandet.

2.2.2 Mot nya globala mål

Undervisningsmaterialets främsta målgrupp är ungdomar i åldern 13–18 år. Materialet presenterar på ett lättfattligt sätt FN:s sjunde millenniemål och ger bakgrundsinformation till vad man eftersträvar med millenniemålet. Materialet baserar sig på en artikelserie som publicerats i Finlands Natur under år 2013 där man lyft fram exempel på hur man arbetar runt om i världen för att uppnå millenniemålet. I undervisningsmaterialet har artiklarna förenklats så att de lämpar sig bättre för målgruppen, dessutom har en introduktion till artiklarna lagts till för att ge en bättre bild av millenniemålet.

Artiklarna för Finlands Natur beställdes av chefredaktör Magnus Östman. Utgående från artiklarnas innehåll sammanställdes ett undervisningshäfte på 24 sidor. Fanny Vuorinen anställdes för att producera innehållet inklusive bildförslag till undervisningsmaterialet. Texterna bearbetades ännu av Sonja Jaari och Henrika Mercadante. Undervisningsmaterialets grafiska formgivning gjordes av Anna Nordling och en upplaga på 4000 exemplar trycktes av Wasa Graphics Oy.

Undervisningsmaterialet marknadsfördes genom att sända en e-mail till alla svenskspråkiga högstadier och gymnasier (90 st) samt till nätverk som arbetar med undervisning och miljöfostran (bl. a. SYKSE, Lyke-nätverket, Förbundet för svenskalärare). Materialet erbjöds kostnadsfritt till skolorna om det beställdes före årets slut. Totalt beställdes 1766 häften inom den utsatta tiden. På www.naturochmiljo.fi presenterades undervisningsmaterialet samt de sju artiklarna som använts som bas för materialet.

2.3 Fortbildning

Under våren 2013 utarbetade och sålde Kvarkens naturskola ett nytt fortbildningsprogram till Åbo Akademi som en fristående kurs i utomhuspedagogik för klasslärare. Samma fortbildningskurs, men i betydligt mindre omfattning, såldes även till Närpes vuxeninstitut. I kurserna som fick rubriken "Praktisk och tematisk utomhusundervisning på naturskolvis" deltog sammanlagt 13 lärare i Närpes och 6 klasslärarstuderande vid PF.

Naturskolan Uttern ordnade under verksamhetsåret fyra fortbildningstillfällen för pedagoger och andra som arbetar med barn, med sammanlagt 46 deltagare.

I mars höll Pia en fortbildningseftermiddag med temat "vinterekologi" för lärare i förskolan samt i åk 1–6. Tillfället ordnades i Lovisa som del av projektet Osaava–Kunnig och hade 8 deltagare.

I oktober höll Pia en eftermiddagsfortbildning med temat "Att främja barnen uttrycksförmåga med hjälp av utomhuspedagogik och naturupplevelser" vid Johannes församling i Helsingfors. Fortbildningen beställdes av KREDU (Kristliga folkhögskolan i Nykarleby) som del av den valfria kursen "Att utveckla uttrycksförmågan" och var riktad till vuxenstuderande i barn- och familjearbete vid KREDU. Till samma målgrupp höll Pia i november ett heldagsfortbildningstillfälle med temat "Utomhuspedagogik och miljöfostran – teori och praktik" som del av KREDU:s kurs "Handledning av för- och eftermiddagsverksamhet för skolelever" vid Helsingfors arbetarinstitut. Tillfällena hade 12 respektive 14 deltagare.

Naturskollärare från alla naturskolor deltog i utomhuskonferensen Mitt i naturen som arrangerades vid Norrvalla idrottsinstitut i Vörå den 12–13. 9. Natur och Miljö drog 3 workshopar på utomhuskonferensen. Från Naturskolan Uttern deltog naturskollärare Emilia Nordling, från Kvarkens Naturskola Renja Hakala och från Ålands Naturskola Linda Valve.

2.4 Fritidsverksamhet

2.4.1 Naturen i rutan

År 2012 fick Natur och Miljö ett understöd för att skriva ett manus till en TV-serie för BUU-klubbens målgrupp, d.v.s. barn i åldern 4–10 år. Målsättningen var att skapa ett koncept för att väcka barnens intresse för naturen.

Arbetet med manuset fortsatte under år 2013 under ledning av informatör Henrika Mercadante. Anna Gullichsen och Marianne Zilliacus anställdes som manusförfattare och materialet finslipades av Henrika Mercadante. Det slutliga manuset har arbetsnamnet Alvas sommar. Helheten består av 8 st 20 minuter långa avsnitt, som utspelar sig i Kvarkens skärgård.

Natur och Miljö började under året söka finansiering för nästa steg av produktionsprocessen och kontakta olika produktionsbolag.

2.4.2 Lägerverksamhet

Under sommaren 2013 ordnades tre läger:

Vildmarksläger 3–6.6.2013 på Malarby natur i Tenala med 19 deltagare i åldern 11–14 år.

Miljödetektivläger 10–14.6.2013 på Naturskolan Uttern i Sjundeå med 17 (19 anmälda) deltagare i åldern 8–11 år

Djurläger 17–20.6.2013 på Naturskolan Uttern i Sjundeå med 21 deltagare i åldern 8–11 år

Johanna Nyman var anställd som lägerchef. Övriga ledare var Jakke Neiro, Jenny-Maria Bergman, Vanilla Aminoff och Castor Köhler och Sonja Jaari (vikarie för Matilda Ekman som insjuknade). Lasse Örsäter arbetade som lägerkock på alla läger. Maria Aroluoma ordnade en lägerledarutbildning på kansliet i Helsingfors.

2.4.3 Miljöaktionsdagarna 2013

Miljöaktionsdagarna – Ympäristötoimintapäivät är ett tvåspråkigt veckoslutslångt evenemang för 16–20 åringar. Miljöaktionsdagarna har ordnats sedan 2005 av Natur och Miljö och Luonto-Liitto.

Största delen av planeringsarbetet gjordes under hösten 2012 av miljöfostrare Maria Aroluoma samt projektassistent Johanna Nyman. Projektets styrgrupp bestod av Jon Lindström från Natur och Miljö samt Sami Säynevirta och Viivi Kivelä från Luonto-Liitto.

Evenemanget gick av stapeln vid Marttinens ungdomsgård i Virdois den 1–3.2.2013. I evenemanget deltog 50 ungdomar från Finland, två tyska utbyteselever, tre svenskar, två danskar och en est. Därtill deltog 22 arrangörer i evenemanget. Huvudtemat för evenemanget var internationellt samarbete och sloganen "En begränsad planet–en gränslös rörelse". Miljöaktionsdagarna ordnades i samarbete med Jordens Vänner, Animalia, Eetti, Dodo, Nuorten Akatemia, Finlands Svenska Skolungdomsförbund och BirdLife.

2.4.4 Miljöaktionsdagarna 2014

Natur och Miljö erhöll i november finansiering från Undervisnings- och kulturministeriet för att arrangera Miljöaktionsdagarna år 2014. Den 5.12 undertecknade Natur och Miljö, Luonto-Liitto och WWF Finland ett samarbetsavtal gällande projektet. Sonja Jaari utsågs till Natur och Miljös representant i styrgruppen. Jonas Biström anställdes som projektkoordinator strax före jul. Enligt planerna kommer Miljöaktionsdagarna att ordnas i oktober 2014.

3 Kommunikation

3.1 Finlands Natur

Tidskriften Finlands Natur fungerade fortsättningsvis under 2013 som Natur och Miljös interna informationskanal och som förbundets ansikte utåt.

3.1.1 Innehåll och form

Under 2013 genomfördes den omfattande reform av tidningens innehåll, grafiska utformning och utgivningsfrekvens som planerats under de två föregående åren. Syftet med förnyelsen var bl.a. att göra tidningen mer läsartillvänd och engagerande samt att speciellt lyfta fram teman som tangerar Natur och Miljös verksamhet. Den 8.4, när det första numret av tidningen hade utkommit, firade vi förnyelsen med skumvin och kaka på kontoret.

Det nya konceptet innebar att Finlands Natur från och med 2013 utkommer med fyra nummer per år. Tidningen kan numera karaktäriseras som ett årstidsmagasin som utkommer i början av varje ny årstid. Årstidskonceptet innebär att tidningen mer än tidigare tangerar den aktuella årstiden både i naturreportage och i miljörelaterade artiklar. Antalet utgivningar per år minskade från sex till fyra, men detta kompenseras genom att varje nummer var tjockare än tidigare (52 sidor mot tidigare 36) och därmed hölls det sammanlagda sidantalet per år på samma nivå som tidigare.

En helt ny layout togs fram under ledning av grafikern Jesper Vuori. En grundtanke var att utveckla ett koncept som väcker intresse, ökar läsbarheten och gör budskapet i varje artikel tydligare. Konceptet innebar överlag en ökad satsning på bildmaterial och en mindre mängd text per sida än tidigare.

Tidningens nya upplägg innebar även en tydligare uppdelning av innehållet i avdelningar och block. Opinionsblocket innefattar förutom ledare och ordförandes kommentar en ny spalt "Ögontröst och Jätteloka" med kommenterade citat ur medierna.

Ett nytt inslag är också "Från andra sidan", en spalt för debattörer som har en annan ståndpunkt gällande miljövård och naturskydd än Natur och Miljö. Läsarna har getts en möjlighet att kommentera debattbetonade artiklar på Finlands Naturs webbplats.

Miljöaktualiteter har behandlats i kortare form i avdelningarna "Miljöaktuellt" och "Kort om miljön" och i längre form i avdelningen "Miljön i Svenskfinland" och "Miljögranskning". Natur och Miljös satsning på jordbruksfrågor tangerades i artikelserien "Hållbart jordbruk".

Tack vare understöd från utrikesministeriet kunde en åttadelad artikelserie, "Hållbar utveckling i världen" produceras som en del av Finlands Natur 2013. Artikelserien har haft en utgångspunkt i FN:s sjunde millenniemål om hållbar utveckling och avskaffande av fattigdomen. Artikelserien har omfattat reportage från bl.a. Nepal, Kina, Ghana, Uganda, Peru och Australien .

Naturblocken i början och mitten av tidningen har omfattat ett bildkollage med den aktuella årstiden som tema, trogna medarbetaren Hans Hästbackas rapporter från den sydösterbottniska naturen, Robert Backs skildringar av flora och fauna i en villaträdgård under ett år och ett antal andra artiklar av naturskildringstyp.

Både i miljörelaterade artiklar och olika former av naturreportage finns en allmän strävan att lyfta fram människan i rollen som miljöexpert, miljömedveten konsument, naturälskare, lokal naturskyddsaktivist etc. Ett konkret exempel på detta är de två personporträtt av olika typ som ingått i varje nummer av den nya tidningen.

En ökad satsning har gjorts på artiklar som ger läsarna inspiration till egna naturupplevelser och råd om en miljöanpassad livsstil. Exempel är på detta är utelivstipsen i avdelningen "Ut och njut", som har barnfamiljer som målgrupp, och "Konsumenten", som ger tips om miljövänligt handlande i vardagen.

Natur och Miljös information till medlemskåren har begränsats till viktigare annonser om kommande evenemang i slutet av tidningen. Bl.a. lokalföreningarnas annonsering och information om naturskolornas verksamhet har styrts till förbundets webbplats. En ny typ av information från förbundet utgörs av de små faktarutor med Natur och Miljös ställningstagande eller annan information som vid behov kan ingå i tidningens artiklar.

Överlag har den radikalt förnyade tidningen fått ett övervägande positivt bemötande från läsarna. På minussidan kan nämnas lam respons på tidningens debattartiklar.

3.1.2 Personresurser, marknadsföring

Magnus Östman fungerade som chefredaktör och enda heltidsanställda under 2013. Arbetet med förnyelsen skedde i samråd med Natur och Miljös s.k. utvidgade ledningsgrupp och redaktionsutskott. Förbundets verksamhetsledare och informatör deltog aktivt i planeringsarbetet.

Text- och bildmaterial har förutom internt bland personalen producerats av ett antal utomstående medarbetare.

3.1.3 Annonsförsäljning

Ekonomichefen har fungerat som annonsförsäljare. Fred Eklund sålde annonser för nr 1 och 4 medan vikarien Dan Söderlund skötte nr 2–3. Under året såldes 113 annonser av vilka 97 var små understödsannonser. Två annonser var helsidesannonser.

Finlands Naturs totala annonsintäkter uppgick till 16 900 €, vilket jämfört med bruttointäkten året innan var en minskning om 9 400 €. Nettointäkten år 2013 ökade dock med 1 300 € eftersom den externa annonsförsäljningen år 2012 hade kostnader om 10 600 €.

3.1.4 Upplaga och prenumerationsförsäljning

Förbundet drev inte storskalig prenumerationsförsäljning år 2013. Två anställda telefonförsäljare, Maria Beijar och Katja Koli, jobbade totalt 30 timmar som telefonförsäljare. Beijar i januari och Koli i juni–juli. Telefonmarknadsföringen riktade sig till personer bosatta i huvudstadsregionen.

Finlands Natur marknadsfördes i likhet med många år tidigare på bokmässan i Helsingfors.

Prenumerationsförsäljningens omfattning och resultat år 2013 var klart sämre än planerat. Tidningens adressupplaga i slutet av året var 3 500 exemplar, vilket är en minskning om 170 exemplar jämfört med slutet av år 2012. Av denna upplaga gick 2 770 exemplar till förbundets medlemmar, vilket är 100 medlemmar färre än år 2012.

3.2 www.naturochmiljo.fi

Natur och Miljös webbsajt är ett centralt verktyg för kommunikation om vår verksamhet. Hela personalen bidrog till att uppdatera materialet. Strukturen som i fjol reformerades vidareutvecklades. Både anmälningar till evenemang och beställningar av material fungerar idag smidigt via webbsajten. Vi skapade en modell för undersidor som år 2014 är färdig att tas i bruk av intresserade lokalföreningar.

3.3 Sociala medier

Användningen av Facebook som kommunikationskanal började komma igång. Vi hade både en Facebookgrupp och en Facebooksida, men framför allt utnyttjade vi vår sida för information och marknadsföring. Vid årets slut gillade 189 personer vår Facebooksida.

På YouTube har vår video om övergödning av Östersjön redan visats 1039 gånger och även utnyttjas som del av ett skolarbete. Därtill lade vi i år ut en video om Miljöaktionsdagarna 2013.

Vi fortsatte att sätta oss in i användningen av sociala medier. I december höll journalisten och twittraren Bettina Sångbom ett inspirationstillfälle för hela personalen gällande användning av Twitter som kommunikationskanal.

3.4 Media

Under året förekom Natur och Miljö ofta i media. Vi skickade ut 13 pressmeddelanden och våra experter kontaktades för att uttala sig i aktuella frågor och vi skrev insändare som publicerades i olika regioner. Natur och Miljö syntes både nationellt och lokalt i tidningsartiklar, i aktualitetsprogram i radio och tv och i lättsammare program som t.ex. i Min morgon, där vi berättade om vårens framfart i samband med fenologiprojektet Följ med våren i samarbetade med Yles undervisningssajt Vetamix som tog fram videomaterial i anknytning till projektet.

3.4.1 Pressmeddelanden

- 17.12.2013 Hissa Grön Flagg för miljömedvetna elever!
- 19.09.2013 Grön Flagg fyller 15 år
- 01.07.2013 Cykelkampanjen Race for the Baltic når Finland
- 25.06.2013 Brister i miljöersättningar för jordbrukare
- 19.06.2013 Miljöanpassningen av jordbruket i fara
- 08.06.2013 Race for the Baltic – Cykla med för att rädda Östersjön!
- 28.05.2013 Grön Flagg-skolorna blir allt fler
- 24.04.2013 Talvivaaragruvan måste stängas
- 19.04.2013 Följ med våren där du bor
- 12.04.2013 Nu öppnar Ålands naturskola!
- 08.04.2013 Ny vår för Finlands Natur
- 24.01.2013 Miljöaktionsdagarna närmar sig, kom och träffa oss!
- 08.01.2013 Miljökontakt mellan svensk- och finskspråkiga ungdomar

4 Marknadsföring och medlemsvärvning

Under året skedde merparten av marknadsföringen och medlemsvärvningen via enskilda projekt och mindre evenemang som personalen deltog i.

Huvudsatsningen i marknadsföringssyfte skedde under Hangöregattan, 5-7.7. Vi reste vårt tält, visade våra undervattensvideor, bjöd på barnprogram och berättade om vår verksamhet samtidigt som vi deltog i Race for the Baltic.

5 Organisationen

5.1 Medlemskåren

5.1.1 Medlemstalets utveckling

Medlemsantalet sjönk med 137 personer till 3 244 personer. Tillbakagången skedde såväl bland de direkt anslutna medlemmarna (-80) som bland de lokalföreningsanslutna medlemmarna (-57). Nedgången i medlemstalet har nu fortsatt flera år i rad. En annan bekymmersam trend är att medelåldern inom medlemskåren stadigt blir högre. Positivt är att medlemmarna fortfarande är mycket lojala.

5.1.2 Medlemsundersökning

På våren genomförde två studerande, Cecilia Mickos och Mia Halmén en omfattande medlemsundersökning som ett övningsarbete inom ramen för en kurs vid Hanken. Medlemsundersökningen genomfördes med surveymetod och riktades till ett representativt sampel (500 personer) av medlemskåren. Frågeformuläret innehöll delvis samma frågor som den senaste medlemsundersökningen från år 2006.

Svarsprocenten på drygt 70 % var strålande och medlemmarna gav värdefulla synpunkter. Mickos och Halmén presenterade sina preliminära slutsatser på förbundskongressen på

Åland och lämnade i början av sommaren in en omfattande slutrapport, som presenterades på webbplatsen.

5.1.3 Medlemsavgifter

De på förbundsmötet år 2012 fastställda medlemsavgifterna för år 2013 var följande:

För enskilda personer:

Medlemsavgift för enskild medlem:	32 euro
Medlemsavgift för familj med flera medlemmar:	42 euro
Medlemsavgift för ungdomar under 25 år:	18 euro

Lokalföreningarnas (egentliga medlemmars) medlemsavgifter till förbundet var 80 % av medlemsintäkterna av de enskilda personerna som den egentliga medlemmen representerade inom förbundet.

För kommunmedlemmar:

<u>Antal invånare</u>	<u>Medlemsavgift</u>
1-4999	200 euro
5000-9999	400 euro
10000-14999	600 euro
15000-	800 euro

För understödande medlemmar beslöt styrelsen på styrelsemöte 1/2013 att medlemsavgiften för år 2013 är 150 €.

5.2 Förbundsmötet på Åland

Natur och Miljös personal, styrelse och medlemmar samlades till stadgeenligt årsmöte på Ålands folkhögskola 12–13.4. Dagen innan, fredagen den 11.4 invigdes Ålands naturskola. På lördag förmiddag hölls ett framtidsseminarium som innebar startskottet för beredningen av en ny treårsplan 2015–2017. Lotta Nummelin fungerade som facilitator för diskussionerna. På eftermiddagen avhandlades de stadgeenliga årsmötesärendena samt en motion från Sydbottens Natur och Miljö. På mötet deltog endast 14 röstberättigade medlemmar som representerade sammanlagt 164 röster. Förbundsordförande Camilla Strandberg-Panelius fungerade som mötesordförande.

På kvällen avnjöt vi en middag på Stallhagens krog och på söndag förmiddag gjordes en naturutfärd med fältlunch på Getabergen, där man kunde pröva på bergsklättring under ledning av Friluftsentreprenörerna S.G.U.

5.3 Styrelsen

Styrelsen sammanträdde sammanlagt sex gånger, den 9.2 i Helsingfors, den 9.3 i Helsingfors, den 25.5 i Helsingfors, den 8.9 på Naturskolan Uttern i Sjundeå, den 13.10 i Helsingfors samt den 23.11 i Helsingfors. Arbetsutskottet sammanträdde sammanlagt 5 gånger.

Tjänsteleverantören Kulturhuset lade med kort varsel ner styrelsens interna webbsida, som även fungerat som arkiv för styrelsens handlingar. Under hösten sköttes informationen till styrelsen med tillfälliga lösningar.

Fram till förbundskongressen verkade följande personer i styrelsen:

Person, uppdrag	personlig suppleant	mandatperiod*
Camilla Strandberg-Panelius, förbundsordförande		2014
Jon Lindström, vice ordförande	Erika Lähde	2014
Jannika Reed		2015
Patrik Byholm	Ralf Wistbacka	2013
Frank Hoverfelt	Kristina Lindström	2014
Håkan Eklund	Carolina Silin	2015
Tessa Turtonen**	Jan Åström	2013

* Mandatperiod byter vid ordinarie förbundsmöte, som hålls på våren.

** Var förhindrad att delta i styrelsens arbete.

Efter förbundskongressen verkade följande personer i styrelsen:

Person, uppdrag	personlig suppleant	mandatperiod*
Camilla Strandberg-Panelius, förbundsordförande		2014
Jon Lindström, vice ordförande	Erika Lähde	2014
Jannika Reed	Petra Granholm	2015
Anette Bäck	Ralf Wistbacka	2016
Frank Hoverfelt	Kristina Lindström	2014
Håkan Eklund	Carolina Silin	2015
Jan Åström	Sara Kåll	2016

5.4 Personal

Under året utfördes sammanlagt drygt 12 årsarbetsverk. Ledarskapet utvecklades på flera sätt. Från början av året fungerade Sonja Jaari som förman för samtliga miljöfostrare. Verksamhetsledaren samlade en ledningsgrupp, som i regel sammanträdde en gång per vecka. Ledningsgruppen bestod av Bernt Nordman, Sonja Jaari, Fred Eklund, Anne Antman och Henrika Mercadante.

Henrika Mercadante valdes till personalombud och fungerade även som arbetarskyddsombud.

Anställda under året:

Maria Aroluoma	miljöfostrarare (-10.6)
Madeleine Blomqvist	kanslisekreterare
Pia Bäckman	naturskollärare
Fred Eklund	ekonomichef (vårdledig 1.3-30.8)
Joel Grandell	civiltjänstgörare (-16.8.)
Renja Hakala	naturskollärare (1.8.-)
Aleksis Hahn	naturskollärare
Sonja Jaari	ledande miljöfostrare
Theresa Knopp	koordinator för Grön Flagg (15.8-)
Calle von Knorring	civiltjänstgörare (1.10-)
Henrika Mercadante	informatör

Emilia Nordling	projektledare		
Bernt Nordman	verksamhetsledare		
Johanna Nyman	projektassistent	för	Miljöaktionsdagarna, lägerchef,
	projektkoordinator	Race for the Baltic	
Dan Söderlund	tf ekonomichef (20.2–10.9)		
Linda Valve	naturskollärare		
Riikka Wallin	producent		
Magnus Östman	chefredaktör		

5.4.1 Kansliutrymmen och utrustning

Under året förde Natur och Miljö en dialog med Finlands naturskyddsförbund gällande en eventuell flytt till gemensamma kontorsutrymmen. Potentiella utrymmen inspekterades, men slutligen förföll projektet på initiativ av Finlands naturskyddsförbund. Kansliutrymmena på Annegatan var fortfarande tillfredsställande för Natur och Miljös behov.

Kvarkens naturskolas kontor fanns i hyreslokaler i Österbottens hus i Vasa, Naturskolan Utterns kontor fanns i Ävikhemmet i Sjundeå och Ålands naturskola hyrde kontorsutrymme av Ålands Agenda 21-kontor.

Under våren inleddes upphandlingen av ett nytt databasprogram för medlems- och kundregister. Upphandlingen koordinerades inledningsvis med Finlands naturskyddsförbund och Luonto-Liitto, men i och med att ekonomichefen var tjänstledig under våren skjöts Natur och Miljös tidtabell fram till år 2014.

5.5 Organisationsutveckling

5.5.1 Instruktion

Arbetet med att utforma en instruktion, som hade inletts år 2012, tog ny fart under våren. Styrelsen förde en dialog med personalen om hur rollfördelningen mellan styrelsen och personalen borde utvecklas samt vilken roll verksamhetsledaren skall ha i organisationen. Instruktionen godkändes slutligen på hösten.

5.5.2 Pro gradu om Natur och Miljös roll och ledarskap

Jon Lindström slutförde sitt pro graduarbete som byggde på intervjuer med Natur och Miljös tidigare förbundsordföranden. Han presenterade resultaten av sin undersökning på förbundskongressen på Åland

5.5.3 Strategiprocess

Under året påbörjades arbetet med att utforma en ny treårsplan för Natur och Miljö. Processen startade med ett miniseminarium i samband med förbundsmötet på Åland, där bl.a. Jon Lindström presenterade sin pro gradu och projektforskarna Mia Halmén och Cecilia Mickos presenterade medlemsundersökningen.

6 Skärgårdsfonden

Skärgårdsfonden hade ingen aktiv verksamhet. En ansökan behandlades av styrelsen, men inga understöd beviljades. Försäljningens av adresser sköttes av kanslisekreterare Madeleine Blomqvist.

7 Ekonomi

7.1 Översikt

År 2013 gjorde Natur och Miljö en vinst på 10 200 €.

I förbundets intäkts- och kostnadsbild skedde inga stora förändringar år 2013 jämfört med år 2012. Omsättningen år 2013 var 775 000 €, vilket är 15 000 € mindre än året innan.

På intäktssidan hölls de totala bidragsintäkterna konstanta. De privata understöden sjönk något, medan de offentliga steg. Orsaken till att de privata understöden minskade var att förbundet inte erhöll lika mycket understöd för framtagande av publikationer som året innan. Det offentliga understödet ökade främst tack vare det understöd som Ålands naturskola erhöll. Statsbidraget hölls konstant och utgjorde 135 000 €. Medlemsintäkter om 96 700 € sjönk med 4 000 €.

Verksamhetsintäkterna minskade med 5 000 € till 103 000 €. Orsaken var att Finlands Naturs bruttoannonsintäkter minskade med närmare 10 000 €. Tidsskriftens prenumerationsintäkter ökade dock med över 2 000 €. Besöks- och deltagarintäkterna öka med 2 500 € till följd av Miljöaktionsdagarnas deltagarintäkter.

På utgiftssidan steg personalkostnaderna med 5 000 € medan de övriga kostnaderna minskade med över 40 000 €. Minskningen berodde främst på mindre publiceringskostnader samt på mindre kostnader för projektet Känn landskapet.

Den ekonomiska strategiprocess som inleddes hösten 2012 i syfte att minska det strukturella underskottet utmynnade i en strategi för effektiviserad medelanskaffning som godkändes av styrelsen på våren.

7.2 Bidrag och understöd

Bidrag beviljade för specifika ändamål är alltså den allmännaste formen av finansiering. Dessa bidrag är av avgörande betydelse i synnerhet för förbundets barn- och ungdomsverksamhet. De allmänna verksamhetsbidragen utgör den nödvändiga stommen i verksamheten eftersom de beviljade bidragen för specifika ändamål sällan helt täcker kostnaderna.

För sin verksamhet och för olika projekt har förbundet år 2013 erhållit följande understöd:

Allmänt verksamhetsbidrag har erhållits av Anna och Karl Eklunds stiftelse, Konstsamfundet, Miljöministeriet (statsstöd), Svenska folkskolans vänner och Svenska kulturfonden.

Barn- och ungdomsverksamheten erhöll bidrag av Aktiastiftelsen i Vasa, Aktiastiftelsen i Korsholm, Bergsrådet R. Erik Serlachius stiftelse, Bergsrådinnan Sophie von Julins stiftelse, Helsingfors stads miljönämnd, Kulturfonden för Sverige och Finland, NORDBUK, Pomoväst (Leader aktionsgrupp i Västnyland), Raseborgs stad, Sjundeå kommuns bildningsnämnd, Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne, Stiftelsen Emilie och Rudolf Gesellius, Stiftelsen Pro Juventute Nostra, Stiftelsen Tre Smeder, Svenska kulturfonden, Svensk-Österbottniska Samfundet, Undervisnings- och kulturministeriet, Utbildningsstyrelsen, Utrikesministeriet, Ålandsbankens Miljökonto och Ålands landskapsregering.

Finlands Natur fick bidrag från Konstsamfundet, Undervisnings- och kulturministeriet, Utrikesministeriet och William Thurings stiftelse.

Därtill fick förbundet följande stöd. Ingrid, Margit och Henrik Höijers donationsfond understödde produktionen av synopsis och manuskript för tv-program om naturen och miljöfrågor samt inventeringshandboken för projektet "Mångfalden i jordbrukslandskapet". Svenska kulturfonden understödde projektet Känn landskapet.

Förbundets faddrar understödde förbundets verksamhet med sammanlagt 785 €. Till faddersystemet hörde vid årets slut elva personer.

Natur och Miljö tackar hjärtligt för alla understöd och bidrag som erhållits under året och som gjort det möjligt att bedriva verksamheten!

8 Medlemsorganisationer

8.1.1 Understödjande medlemsorganisationer

Dendriticum r.f.
Finlands svenska lärarförbund
Finlands svenska Marthaförbund
Finlands svenska scouter
Finlands Svenska Skolungdomsförbund
Gennarbyvikens fiskevårdsförening
Håll skärgården ren
Krogars vattenskyddsförening
Nordenskiöld-samfundet i Finland
Nylands fiskarförbund
Nylands Miljövårdsdistrikt
Pellinge hembygdsförening
Svensk Ungdom
Svenska folkskolans vänner
Svenska naturvetarklubben
Åbo Nation

Totalt 16 st

8.1.2 Medlemskommuner

Grankulla stad
Ingå kommun
Jakobstad stad
Kimitoöns kommun
Korsholm kommun
Kronoby kommun
Larsmo kommun
Lovisa stad
Nykarleby stad
Raseborgs stad
Sjundeå kommun
Vörå kommun

Totalt 12 st

9 Personmedlemsantal

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Esbo miljöförening	46	49	52	48	46	47	47
Grankulla miljöförening	64	64	60	61	59	59	56
Hangö miljöförening	33	32	28	23	20	23	19
Helsingfors naturskyddsförening	149	140	144	136	132	134	139
Ingå-Sjundeå miljöförening	107	104	100	94	96	95	82
Jakobstadsnejdens Natur	104	97	101	102	99	99	99
Kimitoöns Natur	59	57	59	52	49	44	46
Kyrkslätt miljöförening	11	11	10	9	9	9	9
Kyrksläotts Natur och Miljö	100	98	104	101	94	95	88
Malaxnejdens naturförening	38	41	39	35	36	32	28
Oravaisnejdens naturvetarklubb	31	34	32	32	32	31	32
Pargas Naturskyddsförening	60	60	61	64	66	70	66
Pojo Natur*	5	4					
Raseborgs Natur och Miljö	174	171	181	171	175	182	180
Sibbo Naturskyddare	124	129	127	127	127	128	119
Svartbäckbygdens Naturskyddsf.	3	5	6	6	5	6	5
Svartådalens miljöförening*	9	8	8	5	5		
Sydbottens Natur och Miljö	67	69	66	70	67	53	49
Vasa miljöförening	95	92	97	89	93	96	87
Åbonejdens Natur	121	117	113	104	103	99	100
Ö.Nyland Fågel- och Naturskyddsf.	70	75	74	71	72	68	66
Ålands Natur och Miljö	188	190	185	177	170	167	163
Lokalföreningsanslutna totalt	1658	1647	1647	1577	1555	1537	1480
NoM enskilda medlemmar	1885	1925	1950	1958	1920	1830	1750
Ständiga medlemmar	15	13	13	13	14	14	14
Totalt medlemstal	3558	3585	3610	3548	3489	3381	3244

* Pojo Natur gick samman med Raseborgs Natur och Miljö 2009. Svartådalens miljöförening gick samman med Raseborgs Natur och Miljö 2012.

I förbundets medlemsantal ingår 101 medlemmar som betalar en medlemsavgift för ungdomar under 25 år, därtill 890 medlemmar som hör till 324 familjer som betalar en medlemsavgift för en familj. I medlemstalen ovan ingår de medlemmar som har erlagt medlemsavgiften för år 2013 per den 21.1.2014. Ett litet antal medlemmar, uppskattningsvis 20, betalar medlemsavgiften för år 2013 ännu efter detta datum.